

Dobrá praxe z Nizozemska

Kampaň Sociální práci dělejme s pomocí sociálních pracovníků

Sociální pracovníci jsou spojícím faktorem mezi péčí, vzděláváním, bydlením, sociálním zabezpečením a prací. Jejich největší předností je, že pomáhají lidem stát na vlastních nohách a žít společně s ostatními. Práce a nasazení sociálních pracovníků šetří veřejné správě ročně miliony eur. A o tom je potřeba mluvit jasně a nahlas.

Text: Ing. Jiří Horecký, Ph.D., MBA,
prezident APSS ČR, E.D.E. a UZS ČR

V Nizozemí existuje organizace, která se nazývá Sociální práce Nizozemí. Členové této organizace jsou sociální pracovníci působící v různých oblastech. Za účelem rozšíření informací o sociální práci a sociálních pracovnících do regionů, měst a obcí vznikl odborný materiál a kampaň.

Kampaň je postavena na 10 důvodech, proč se města a obce na svém území bez sociální práce neobejdou. Sociální práce Nizozemí vybrala 10 „ambasadorů“ sociální práce, kteří v rámci kampaně vyprávěli o své každodenní práci. Připravili filmy, zprávy, články, průzkumy.

Deset důvodů proč se rozhodnout pro sociálního pracovníka

1.

Sociální pracovníci představují „o starost méně“

Sociální pracovníci jsou odborníci. Svou prací pomáhají seniorům, dospělým, dětem i mládeži, osobám v nepříznivé sociální situaci, osobám, které mají problémy s dluhy, osobám se zdravotním postižením, jsou komunitními pracovníky. Jako odborníci jsou první oslovenou osobou ve městech, obcích, předměstích. Jejich práce má smysl.

2.

Sociální pracovníci dělají mnoho věcí za málo peněz

Ekonomické přínosy pro společnost jsou neporovnatelně vyšší než výdaje na sociální práci, investice do sociální práce se tedy vyplatí. Sociální pracovníci jako odborníci hledají a nalézají řešení, a to ře-

šení společenská, kolektivní i individuální. Sociální pracovníci jsou všestranní, různorodí lidé, kteří však pracují na stejném odborném základu. Přinášejí odpovědi na otázky na základě individuálních potřeb lidí. Jejich práce má smysl.

3.

Sociální pracovníci využívají sílu „dobrovolníků“

V každém se ukrývá potenciálně dobrovolník, i v lidech se zdravotními omezeními. Sociální pracovníci vědí, jak tento potenciál využít. Upozorňují a učí lidi, co všechno přináší dobrovolnictví ve společnosti: nové sociální kontakty, nové dovednosti, naplnění a spokojenost. To nevznikne samo o sobě. Jejich práce má smysl.

4.

Sociální pracovníci „nechávací mladé růst“

Sociální pracovníci umožňují dětem a mládeži poznávat, co to znamená být součástí společnosti, mít odpovědnost, mít úctu sám k sobě a úctu a respekt k ostatním. Sociální pracovníci jsou „kouči“, kteří pomáhají rozvinout talent a otevírají prostor k osobnostnímu růstu. Učí ale také to, že je běžné dělat chyby a že je nutné se z nich učit. Společně s rodiči pomáhají řešit výchovné problémy. Jejich práce má smysl.

5.

Sociální pracovníci jsou odborníci

Na sociální pracovníky jsou kladeny vysoké nároky, musí mít vysokou kvalifikaci a specifické odborné znalosti. Mají a musí

mít prostor pro zpětnou vazbu a sdílení s kolegy v interdisciplinárních týmech. Sociální pracovníci mají kromě širokého akčního spektra i znalost metodických postupů, nástrojů a standardů sociální práce ve své vlastní odbornosti. Tyto znalosti a dovednosti denně používají. Jejich práce má smysl.

6.

Sociální pracovníci zvyšují soběstačnost susedství

Stimulují, aktivizují a podporují. To jsou klíčové aktivity sociálních pracovníků. Takto pomáhají jednotlivcům i skupinám, aby se chopili iniciativy a našli svou cestu a navzájem si pomáhali. Aby si říkali o pomoc a také ji poskytovali. Sociální pracovníci stimulují zranitelné osoby, aby se zapojily do řešení problému, a berou přitom v úvahu jejich možnosti. Sociální pracovníci nikoho „neodepisují“, jsou si vědomi, že každý umí něco. Jejich práce se vyplatí.

7.

Sociální pracovníci mají odvahu, mají řešení a vědí si rady

Úkolem sociálních pracovníků je hledat a nalézat řešení a vědět si rady. Sociální pracovníci se dívají před sebe, využívají mezery v systému, hledají inovativní přístupy a překonávají byrokratické překážky. Sociální pracovníci se ujímají vedení, vědí, co je nutné a potřebné, aby se předešlo eskalaci. Znají svou odpovědnost a přijímají ji. Jejich práce se vyplatí.

8.

Sociální pracovníci jsou mistři ve spojování

Sociální pracovníci jsou rychlí, efektivní a orientovaní na dosažení cíle, pohybující se mezi péčí, poskytováním pomoci a budováním společného života. To je práce sociálních pracovníků, staví mosty a spo-

jují. Spojují vzájemně lidi, podniky a organizace dle potřeby. Jejich práce se vyplatí.

9.

Sociální pracovníci jsou srdcem městských čtvrtí a sousedství

Sociální pracovníci jsou odborníci každodenního života. Velmi dobře vnímají, co se ve čtvrti děje a reagují na to. Znalí svoji čtvrt, klíčové osoby v sousedství a jsou těmi, co budí důvěru. Obyvatelé vědí, kde je najdou. Jejich práce se vyplatí.

10.

Sociální pracovníci šetří obcím milióny korun

Čím dříve se identifikuje problém, tím menší je zásah a intervence. Sociální pracovníci hrají zásadní roli v prevenci. Díky svému nasazení snižují závislost chudých na sociálních dávkách, vrací rizikovou mládež zpátky do škol nebo pomáhají najít pracovní místo či stáž. Stimulují zdravý životní styl mladých i starých pomocí sociálního kontaktu. Jejich práce se vyplatí.

V České republice není zvykem dělat odborné kampaně a akcentovat jednotlivé profese, byť by to mělo být zájmem státu – zajistit dostupné veřejné služby, a tím zvyšovat zájem o vybrané profese či jen zvyšovat jejich společenský status. To jsou právě dva elementární cíle obdobných kampaní. Prvním cílem je ukázat nezbytnost a nepostradatelnost dané profese, a tím zvýšit její celospolečenské uznání, prestiž. Druhým cílem je přilákat více potencionálních absolventů ke studiu – zde je tedy účelem motivovat mladé lidi, aby se stali sociálními pracovníky. Ve druhém případě již máme první malý příklad dobré praxe, kterou je kampaň sociálních partnerů www.studujzdravku.cz. Doufejme, že se časem objeví podobná kampaň i v oblasti sociální práce.

Důležité je vždy její pojetí. Nizozemský sociální pracovník je, možná s lehkými odlišnostmi danými tradicí a přístupem k sociální práci, stejným sociálním pracovníkem jako jeho český protějšek. A proto je i zde nutné opakovat znovu a znovu to, co tak často zaznívá v nizozemské kampani – **Sociální práce se vyplatí**. A nutno dodat, že z ní profitují všechny dotčené osoby a subjekty. ■

Zdroje:

- www.sociaalwerkknederland.nl
- www.studujzdravku.cz

Příspěvky v této rubrice se nemusejí shodovat s názorem redakční rady a vydavatele.

Několik kritických poznámek nepřizpůsobivého sociálního pracovníka o sociální práci v roce 2017

Text: Pavel Veleman, sociální pracovník

Šéfredaktorka Listů sociální práce Veronika Hotová v zminěném čísle časopisu všem sociálním pracovníkům popřála do roku 2017 více hrlosti a vyjádřila naději, že se společnými silami bude sociální práce „posouvat stále dál a výš“. Já bych nám sociálním pracovníkům v terénu zejména popřál více odvahy ke kritickému myšlení a po více než 27 letech svobodné sociální práce v ČR bych rád vyzval Listy sociální práce k umožnění opravdu hluboké reflexe současného stavu sociální práce v ČR. Zejména v současném hodnotově se měnícím světě, kdy tlak na společensky deklasované narůstá, by tato diskuze byla velmi žádoucí. Ačkoliv tisíce sociálních pracovníků více než čtvrt století ve svobodných podmínkách sociální práci vykonává velmi dobře, výsledky naší práce zejména u nejvíce rizikových skupin příliš radostné nejsou.

Zde je jen několik namátkově vybraných sociálních problémů, které se neadají sociální práci řešit:

1. V ČR jsou desítky vyloučených lokalit, jejich počet se stále zvětšuje a tzv. „kultura chudoby“ jako životní styl je zejména pro nezletilé děsivá.

2. V ČR rapidně vzrůstá počet lidí bez domova.

3. Exekuční metastáza v ČR stále pokračuje a vytlačuje tisíce lidí do naprosto bezvýhodné situace – stávají se cizinci ve vlastní zemi.

4. Meziresortní nefunkčnost zdravotně-sociálního systému a nízká výše starobních a invalidních důchodů velmi negativně dopadá zejména na seniory a zdravotně postižené.

5. Státní úřady a samosprávy si žijí svým většinou stále více zbyrokratizovaným životem, kde je opravdové politické zastání sociálně vyloučených spíše výjimkou. Sociální práci z valné většiny používají pouze jako tzv. fíkový list ke svým čistě pragmatickým – krátkodobým účelům.

Proto zde navrhuji několik otázek k širší diskuzi, o kterých se mluví mezi sociálními pracovníky spíše potichu:

- Kde jsou limity (zejména případové) sociální práce, která je dnes doporučujícím – stěžejním nástrojem sociálního pracovníka a kde se individuální práce s klientem stává paradoxně mnohdy důvodem pro nečinnost primárních – politických rozhodnutí? On to přeci nějak sociální pracovník zařídí.
- Nežijeme ve svém vlastním světě, kde si sami hledáme náhradní témata oborového „fachidiotismu“, protože to podstatné změnit nemůžeme? A nevytváří náš obor svými dalšími nápady (určitě v dobré víře), všemi těmi koncepcemi síťování, případovými konferencemi, ipody, aktivizačními plány, motivačními plány atd. ještě větší byrokratickou mašinu, která z řadových sociálních pracovníků dělá pracovníky totálně vyčerpané, kteří na klienty již nemají prakticky čas? Nejsme se všemi těmi standardy, individuálními plány, akčními plány a já nevím čím vším pouze figurkami v systému, který i s námi hraje svoji mocenskou hru? Přičemž naše vnitřní autocenzura nám brání to skutečně podstatné vidět a říci, jelikož víme, že se velmi lehce můžeme ocitnout bez finančních prostředků na druhé straně stolu a odpovídat na otázky svého bývalého kolegy *Jmenujte vaše tři největší přání*.
- Nepomáháme svým strachem z popisu skutečné reality současné sociální práce v zavádění stále více byrokratického